

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И
СТРУЧНА СЛУЖБА ВАЉЕВО

Бирчанинова 128 А, 014/3519-390, 3519-391
e-mail: pssvaljevo@open.telekom.rs

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
Сектор за рурални развој
www.psss.rs

АКТУЕЛНИ САВЕТИ ИЗ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ ЗА МЕСЕЦ НОВЕМБАР

Билтен бр. 12

КАРАКТЕРИСТИКА ОБРОКА ЗА МУЗНЕ КРАВЕ – дипл. инг. Славица Петровић
СТАЊЕ УСЕВА ОЗИМЕ СЕТВЕ У КОЛУБАРСКОМ ОКРУГУ – дипл. инг. Снежана
Стојковић-Јевтић

Ваљево, 25.11.2012. година

Тираж:
350 примерака

КАРАКТЕРИСТИКЕ ОБРОКА ЗА МУЗНЕ КРАВЕ

Оброци за краве музаре у сваком случају треба да одговарају њиховим потребама. Да би у потпуности оброк подмирио потребе једне одређене животиње он треба да одговара и тренутном физиолошком стању. Да би се развиле максималне производне способности музног грла, оброк тј. исхрана се мора тако и ускладити. Што је производња виша, то је и усклађеност оброка значајнија. Оброци крава музара треба да буду довољни по количини, добро избалансирани, разноврсни, једноставни за руковање, да не садрже штетне примесе и да су економични. Када све ове услове задовољимо, оброк представља комбинацију одговарајучих хранива према потребама једног грла.

У исхрани крава музара, квалитетна кабаста хранива представљају оснивни извор енергије и хранљивих материја. Уколико су кабаста хранива бољег квалитета, утолико је потребно мање концентрованих хранива и обратно. Кабаста хранива лошијег квалитета неповољно утичу на конзумирање и варење, због чега ће се повећати потребе у концентратима. Количина концентрата у оброку крава музара зависи од квалитета кабастих хранива и млечности крава. Често и цена концентрованих и кабастих хранива одређује ког ће хранива бити више или мање у оброку. Што је ова разлика мања, то ће и учешће концентрованог хранива бити веће, и обрнуто. У оброцима крава високе млечности са концентратом се мора подмитити бар 40% њихових потреба у енергији.

У зимском период исхране сено луцерке (ливадско сено) и кукурузна силажа представљају основна и најважнија хранива.

У току летњег периода за исхрану крава музара треба користити што веће количине зелене кабасте хране. Велике количине хранљивих материја из зелене кабасте хране су лако доступне тј. најлакше их усваја организам. Уз мању количину сена, а ради обезбеђења суве материје и сирове целулозе неопходне за варење.

У исхрани крава музара важно је одредити величину дневног оброка према одређеној количини млека. Максимално варење хранљивих материја одвија се само према величини оброка која одговара запремини органа за варење. Отпорећеност органа са сувишним количинама хране неповољно ће утицати на ток варења, као и на само здравље животиње, па чек и искључење из производње.

Уобичајено је да се величина оброка за краве мери и изражава количином суве материје. према великом броју испитивнаја, засушеним кравама је потребно обезбедити на 100кг телесне масе – 2кг суве материје у току једног дана.

Потребе крава у лактацији су доста веће али не треба да пређу 4,0-4,5кг суве материје на 100кг телесне масе. Краве које у току једног дана произведу 25кг млека на 100кг телесне масе, могу да конзумирају 3,5 - 4,5кг суве материје. То практично значи да крава тешка 500кг у току 24 часа може да конзумира 17,5 – 22,5 кг суве материје.

Како се у пракси често суочавамо са смањењем апетита у почетној фази лактације, а то је 15-20% мање суве материје у оброку у односу на њене потребе, то се предлаже да у прве две недеље лактације краве високе млечности, хране 4 до 6 пута дневно.

Хранива	Сува материја у једном килограму
Сува кабаста	0,80-0,85кг
Сточна репа	0,22-0,24кг
Остала коренасто-кртоласта хранива	0,10-0,12кг
Силажа	0,20-0,30кг
Уљане сачме	0,90кг
Зелена кабаста хранива	0,15кг

При израчунавању садржаја суве материје у оброцима крава могу се користити препоруке које представљају просечан сацај суве материје у једном килограму хранива са природном влагом.

У оброцима за краве музаре важан је и садржај сирове целулозе. Ово због тога што је за нормално одвијање физиолошких процеса неопходно присуство одређене количине кабасте хране из које ће се у оброку наћи 15-20% сирове целулозе.

На основу висине дневне млечности одредиће се количина концентроване хране у оброцима крава музара. Уколико је млечност крава виша, тада оброк треба да буде састављен из већег броја хранива, укључујући и веће количине концентрата. На основу

дневне млечности може се препоручити оријентациона количина концентрата у дневном оброку.

Дневна млечност, кг	Количина концентрата на 1 кг у грамима
До 10	До 100
10-15	100-150
15-20	150-200
20-25	250-300
25-30 и више	300-350

Дипл. инж. Славица Петровић

СТАЊЕ УСЕВА ОЗИМЕ СЕТВЕ У КОЛУБАРСКОМ ОКРУГУ

Јесен 2012. биће упамћена по недостатку падавина ,односно суши која се из летњих месеци преселила и у јесен.Падавина није било онда када је било потребно да земљиште накисне и створи услове за обраду земљишта након бербе кукуруза,који је у већини случајева предусев пшеници у Колубарском округу.

Суша којој смо били изложени током лета довела је до тога да је већина парцела засејаних кукурузом завршила у силажи а и оно што је остало за брање сазрело је раније него иначе ,тако да су парцеле рано ослобођене за сетву наредног усева у овом случају озимих жита.Али недостатак падавина није дозволио да се сетва обави у оптималном року.

Ратари Колубарског округа ,као уосталом и целе Србије,могли су да бирају између две опције:или да чекају падавине које ће омогућити обраду земљишта за сетву стрнина и ризикују кашњење у сетви или да прибегну редукованој обради земљишта и засеју своје парцеле на време.Већина њих определила се за редуковану обраду.Међу ратарима дошло је до поделе мишљења:за или против редуковане обраде.

Редукована обрада се обавља брже и јефтиније. Уштеда је значајна и у времену и у новцу, а оно што је најбитније сетва се обавља у оптималном року што је један од предуслова за постизање добрих и стабилних приноса наредне године.

С друге стране налазе се они који тврде да редукована обрада није довољна јер бројна истраживања показују да се повећана улагања изазвана класичном, конвенционалном обрадом произвођачу врате кроз веће приносе.

За или против редуковане обраде сетва је обављена. Колико је редукована обрада добра, односно може ли да замени класичну обраду показаће време.

Суша је утицала на смањење приноса кукуруза и квалитета зрна. Али донела је и нешто добро ове јесени. То је повећан интерес за сетву озимих стрних жита. Забринути ратари у дилеми да ли ће бити довољно сточне хране до следеће жетве, бербе, јер суша је смањила и принос и квалитет зрна кукуруза, силаже, сена, сенаже, повећали су ове јесени површине под стрним житима на радост свих нас који се бавимо струком. Годинама се пшенична нива Колубарског округа смањивала до алармантних 8 000 ха 2010. године када је засејано најмање. Од 20 000 и више ха колико се сејало 80-их година, дошло се до 8 000 ха.

Агрономи годинама саветују произвођачима да уврсте стрнине у своје плодореде из више разлога :

- Мања су улагања у производњу
- Стрнине су добри предусеви окопавинама
- Добра толеранција на киселу рН реакцију земљишта
- Стрнине су скромни потрошачи биљних хранива
- Као густ усев добри су чистачи парцела од корова

Сем наведеног, последњих година и клима је више наклоњена вегетацији стрних жита, јер углавном стигну за жетву пре суше.

И тако је ове јесени у Колубарском округу пшеницом засејано око 12 000 ха што је за око 20% више него што је планирано.

Сетва је обављена углавном крајем октобра а добар део и у првој половини новембра. Због недостатка падавина усеви су спорије ницали али није било неких већих проблема. Тренутно би било добро да буде падавина које би поспешиле укоренавање усева и припрему за зиму која предстоји. Тренутне температуре од око десетак степени погодују развоју усева стрних жита.

Дипл. инж. Снежана Стојковић-Јевтић